אוצר מדרשים — ביטול הגזירות

ביטול הגזירות

תנו רבנן: שלש גזרות גזרה מלכות הרשעה על ישראל בימי ר' שמעון בן יוחי, שלא לקיים מצות מילה ושלא לשמור את השבת ושלא להפריש מן הנדות.

והיה שם זקן אחד ושמו ר' ראובן בן אצטרובלי והיה יוצא ונכנס לפני המלך בלא רשות.

נכנס לפני המלך ומצאו לבדו, ואמר לו: "אדוני המלך, מי שיש לו אויבים רוצה שיהיו גבורים או חלשים?"

אמר לו: "חלשים."

אמר לו: "יהודים הללו אין חלשים אלא מפני שמקיימין את המילה, כיון שיהיה לאחד מהם בן מביאו וחותם את בשרו לשמונת ימים ותשש כחו, ואם אתה מבטל את המילה מהם מתגברין כמותכם, ואתה משלח אוכלסין עליהן והם מורדין בך."

אמר לו: "יפה אמרת. תבטל להם גזרה זו."

שוב אמר לו: "מי שיש לו אויבים רוצה שיהיו עניים או עשירים?"

אמר לו: "עניים."

אמר לו: "הללו יהודים אינן עניים אלא מפני ששומרין את השבת, ויש מהם שאין מסתפק לו להוצאת השבת וילוה עד שבת אחרת, ואם אתה מבטל להם שביתת השבת יהיו עשירים כמותכם ואתה משלח אוכלסין עליהם והם מורדין בך."

אמר לו: "תבטל להם גזרה זו."

שוב אמר לו: "מי שיש לו אויבים רוצה שיהיו מרובין או מועטין?"

אמר לו: "מועטין."

אמר לו: "ללו יהודים אין מועטין אלא מפני שנפרשין מן הנדה, אחת מהן יושבת שבעה וארבעה עשר וארבעים ושמונים יום, ואם אתה מבטל להם דיני הנדה הם משמשים מטותיהן וירבו כמותכם ואתה משלח אוכלסין עליהם והם מורדין בך."

אמר לו: "יפה אמרת תבטל להם גזרה זו."

אמר לו: "אם כך, כתוב אגרות ושלח לארץ ישראל."

מיד ציווה המלך לכתוב אגרות ויצא ר' ראובן בן אצטרובלי. כשיצא נכנסו גדולי רומי אצל המלך ומצאו בו דברים הפוכים, אמרו: אצבע יהודי נכנס לכאן.

אמרו לו: "חזור בך."

אמר להם: "אין המלך חוזר בדברו."

"אלא כך כתוב: אגרות האלו כל מי שיוליכם לארץ ישראל יהרג."

ציווה המלך לעשות כן.

שמע ר' ראובן שלח לארץ ישראל: "כך וכך היה מעשה, ועכשיו אם יש בכם אדם מלומד בנסים יבא ויטול האגרות."

נתנו חכמים עיניהם בר' שמעון בן יוחי.

אמר להם: "איני הולך לבדי."

נתן עיניו על ר' אליעזר בן ר' יוסף.

אמר לו ר' יוסף: "נתת עיניך בבבת עיני."

אמר לו ר' שמעון: "אילו היה אבי קיים לא היה אומר עלי כן."

אמר לו: "אם כן השבע לי שאין אתה מענישו בהלכה."

נשבע לו ר' שמעון בר יוחאי והלכו וישבו בספינה. ישב עמהם תלמיד אחד ושמו ר' מתתיה בן חרש והיה שואל אותם בהלכה. אמר להם: "מנין לדם השרץ, שהוא טמא כבשרו?"

אמר לו ר' שמעון בר יוחאי: "זה טמא וזה טמא."

אמר לו ר' אליעזר: "דמו טמא מבשרו."

עמד מתתיה ונשקו לר' אליעזר על פיו.

אמר לו ר' שמעון: "ולמה נשקתו?"

אמר לו: "לא נשקתיו אלא מפני עריבת שפתיו."

באותה שעה נתן עיניו בו ונפל והיה מטורף למות, ונזכר השבועה שנשבע לאביו והתפלל ונתישבה דעתו עליו. באותה שעה תלה ר' שמעון עיניו לתורן של ספינה וראה שידה יושבת עליו.

אמר לה: "מה טיבך כאן?"

אמרה לו: "באתי לעשות לך נס."

מיד אמר ר' שמעון: "רבונו של עולם, להגר המצרית זימנת לה חמשה מלאכים ולי שידה?"

אמרה לו: "אמור לי ומה איכפת לך? כיון שעושין לך נס, ומה אתה מבקש?"

אמר לה: "איזה נס את עושה לי?"

אמרה לו: "אילך ואיכנס בבטן בתו של מלך והיא צווחת ואומרת הביאו לי ר' שמעון בר יוחאי, ואתה בא ולוחש עליה באזנה ואני יוצא ממנה."

אמר לה: "מה סימן יש לי כשאת יוצאת ממנה?"

אמרה לו: "באותה שעה ישתברו כל כלי זכוכית בביתו של מלך."

אמר לה: "לכי ועשי ככל אשר אמרת."

הלכה ונכנסה בה והיתה צווחת ואומרת הביאו לי ר' שמעון בר יוחאי."

שלחו אחריו לארץ ישראל. אמרה להם: "הרי הוא לפניכם בספינה."

באו ומצאו אותו והוליכוהו לפני המלך.

אמר לו: "אתה ר' שמעון בר יוחאי?"

אמר לו: "הן."

"ואתה תרפא את בתי?"

אמר לו: "הן."

"ומה אתה עושה לה?"

אמר לו: "אני לוחש לה באזניה והיא תתרפא, ובאותה שעה ישתברו כל כלי זכוכית שבביתך."

ויאמר לו לעשות כן. וילחש ר' שמעון בר יוחאי על אוזניה והיא נתרפאה ואז יצאה השידה ונשברו כל כלי זכוכית שבבית המלך.

אמר לו המלך לרשב"י: "מה אתה רוצה שאתן לך?"

אמר לו: "איני מבקש שתתן לי דבר, אלא שתצווה לבטל האגרות שכתוב בהן שכל מי שיוליך האגרות לארץ ישראל לבטל הגזרות יהרג."

מיד ציווה המלך לבטל אגרות הראשונות וכתב אגרות האחרונות והלכו לארץ ישראל ובטלו הגזרות.